

L'ESQUELLA

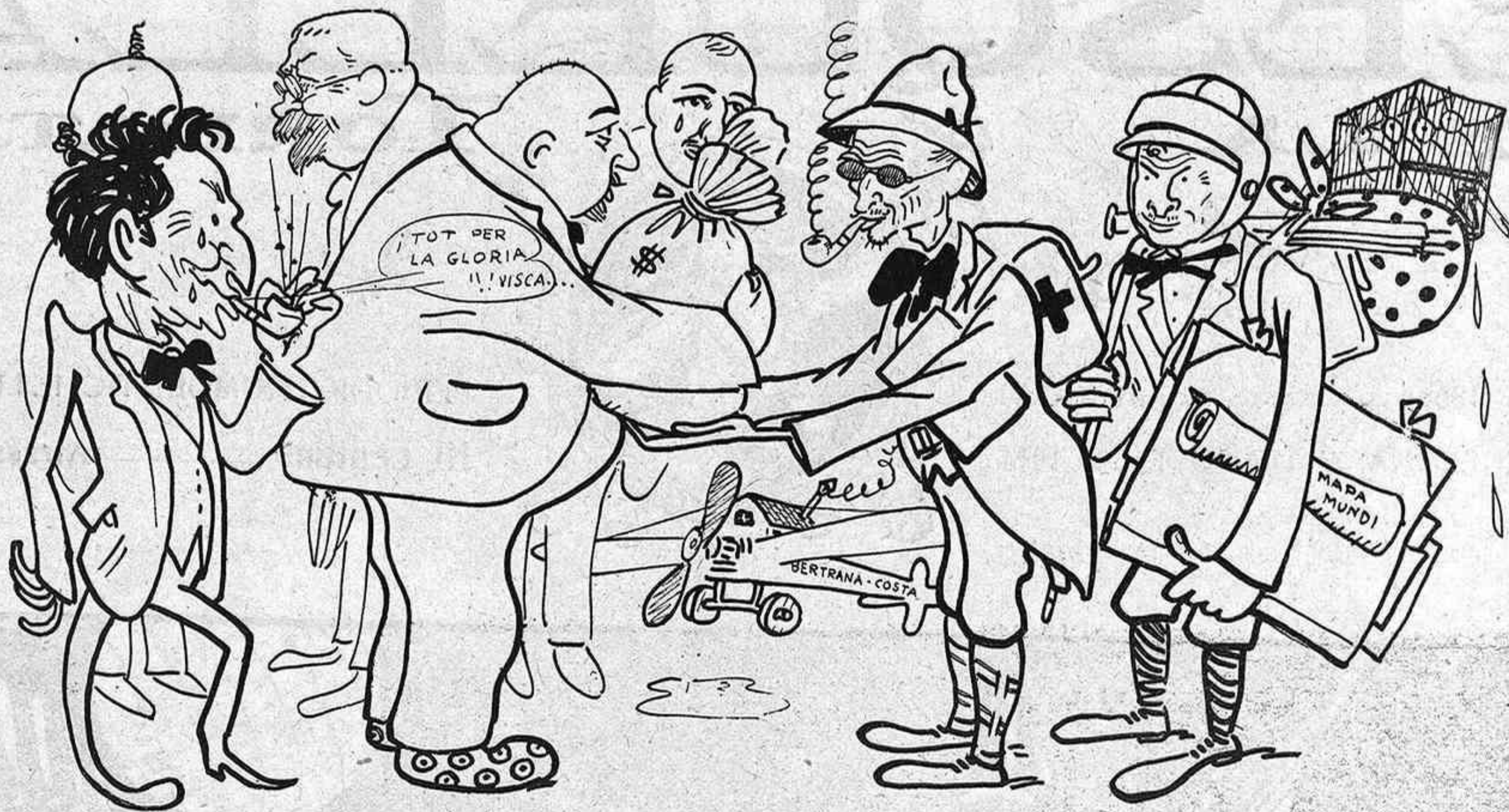
DE LA TORRATXA

Núm. 1858 ————— Any XXXVI
 BARCELONA, 7 D'AGOST DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
 10 cèntims ————— Atrassats: 20

CRÒNICA

La guerra europea

JA hi som. Fa alguns dies, i encara no'ns en sabem avenir. És tan gros... però tan gros!

I el vostre interlocutor, sigui gran o xic, trist o alegre, us mira amb els ulls ben oberts, i vosaltres llegiu en la seva mirada una profunda i greu estranyesa. Qui li havia de dir an ell que arribés a presenciar—el lector de diaris presència moltes coses—la més gran convulsió que ha commogut la terra i que registra l'Historia Universal!

Realment, els que tenim la sort de viure en l'any 1914 hem devingut homes excepcionals.

Els nostres néts, al comentar les terribles catàstrofes que s'apropen i el trasbalsament geogràfic que'ns espera, diràn, donant-se importància:

—El meu avi *ho va veure!*

Sigui com vulgui, Barcelona no està per altra cosa que per a la guerra. Ni el flamenquisme té prou poder per a fer-nos oblidar el pànic borsàtil, i el possible encament dels queviures, i l'hòrrid trasbalsament guerrer que s'està verificant en les fronteres dels països en discòrdia, afortunadament molt llunyanes.

Les piçarres dels diaris acaparen l'atenció dels ciutadans. Els desvagats se lleven, esmorcen i es planten en la Rambla. Quan el coll se'ls enrampa de mirar als balcons d'*El Liberal*—tercer pis—se'n van a estacionar-se enfront de l'administració de *Las Noticias*—a peu pla—i d'allí a la Rambla de les Flors, on *La Tribuna*, en la cupuleta d'un quiosc, ofrena també fantàstiques novitats a l'avidesa del públic. I encara m'oblidava de fer esment del balcó—segón pis—desde les morigerades altures del qual *El Correo Catalán* procura mantenir-se en consonància amb el progrés usant el guix i l'encerat.

Lo empipador és que a pesar de tantes piçarres de la guerra, no'n sabem un borrall.

On són ara els prussians? Què fan els russos? Què pensen els anglesos? Secret... misteri.

El públic no pot aguantar més i compra diaris i més diaris, amb l'esperança de poguer-se imaginar d'alguna manera la marxa dels exèrcits, els moviments dels acuirats, i lo que's prepara, i lo que succeeix.

De tot això—trist és dir-ho—no se'n sab altra cosa que lo que'ls venedors ambulants de fulles informatives baladregen pels carrers i per les plataformes dels tramvies.

Mes, si no sabem res dels aconteixements bèlics, en canvi hem començat a tocar-ne les conseqüències. De bell anduvi, les mongetes rênegues, que's cullen entre Poble Nou i Badalona, ja s'han apujat cinc cèntims per lliura (*) a causa—segons les consternades revenedores—del tancament de fronteres. I els pobres ciutadans es resignen amb aqueixa explicació, perquè no és possible rebelar-se contra França, ni contra Alemanya, que així abusen de nostra neutralitat.

Un altre efecte curiós de la conflagració europea és l'haver-nos adonat dels nombrosos alemanys que transiten per nostres passeigs. Els coneixem pel clatell ample, i pel seu aire pesat, i si gosèssim els interviuaríem per a saber si és cert que dintre un mes seràn a París amb el seu Kaiser i el seu Zeppelin X.

A manca de l'interviu amb els alemanys, que dificulta un poc la seva enrevessada llengua, el públic l'emprèn amb uns músics militars suïços que corren per aquí. La similitud del seu uniforme amb el de l'exèrcit francès dóna una autoritat grandíssima a les seves paraules i són aturats en plena via pública i rodejats de transeunts mentre es cerca algun deixeble de l'«Academia Cots» que vulgui fer d'interpret.

Tothom convé, emperò, que aqueix estat neguitós no pot durar. Si la guerra fos, per exemple, a Vallvidrera, tot Barcelona s'hi abocaria com un sol home. Avesats al *foot-ball*, els barcelonins tenim grans coneixements

(*) El fet és cert, encara que sigui tan incompreensible com volgueu.

d'estrategia i allí aniríem a discutir acaloradament la supremacia dels llatins sobre'ls saxons.

Ara l'hem de discutir el cim de l'abrupte entarugat de la Rambla per referències, amb una horxata de Canaletes a la panxa i vigilant el *borrador* de la piçarra per a que no'ns llevi els elements de convicció.

Malgrat la baixa paorosa dels valors públics, ens juguem sopars, uns a costa dels francesos, altres a costa dels alemanys, sense averiguar si a l'hora de celebrar-los hi haurà queviures en aqueixa terra neutral.

S'ouen planys per la nostra momentaniament follada Exposició d'Indústries Elèctriques, i àdhuc els pessimistes serveixen certs temors respecte a la Mancomunitat Catalana i als túnels de la Reforma.

Mentres escric aquestes ratlles, mentres anoto aquesta palpitació del temps—del mal temps fóra més ben dit—m'arriba un avís del propietari de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Vaig a veure què se li ofereix, i torno.

Dec partir al teatre de la guerra amb el dibuixant, el nostre bon amic Costa. El senyor López diu que a Barcelona, en les circumstàncies actuals, no hi hà res a fer per a un cronista ni per a un dibuixant.

Estic alegre perquè des d'avui ja no tindrè que encaparrar-me per a trobar el tema de les meves cròniques. Els aconteixements m'ho donaran tot fet, i la descripció del clau d'una bota alemanya tindrà més interès pels nostres llegidors que la millor sobtilesa sobre la vida barcelonina.

L'amic Costa també està animat i durà alguns llagrimatoris fenicis per lo que pugui esdevenir.

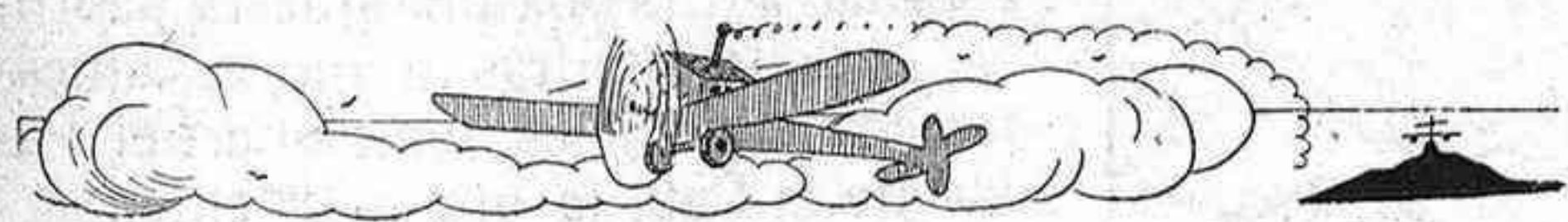
Conferenciem i discutim, a fi i efecte de trobar un medi expedit d'apropar-nos als exèrcits beligerants.

Amb un bon mapa, amb el permís del *Sindicat de periodistes deportius*, amb el *Taschenwörterbuch der Katalanischen und deutschen Sprache*, del prof. doctor Eberhard Vögel, a la butxaca, i un saquet de moneda que'ns posa a les mans el senyor López, molt serà que no arribem fins a Portbou.

D'allí a l'Alsàcia, Déu dirà. Nosaltres ja som caminadors.

Fins a la pròxima setmana, doncs. Per a aleshores les nostres *cuartillas* i els nostres croquis ja podran a socarrat.

P. BERTRANA

En Dato diu que havem d'ésser neutrals

Ho diu en Dato, que és avui el nostre capitá manaya. Però veiem un xic difícil que'ls espanyols, apassionats de mena en totes les qüestions, deixin de decantar-se a favor d'un o altre exèrcit bel·ligerant, davant la conflagració europea. Millor dit, o no hi entenem pilota, o

es decantaràn a favor de l'un, a favor de la entente i contra la tríplice:

La neutralitat!... La neutralitat és molt bonica però és utòpica en la majoria dels casos. Una guerra és com un partit de pilota; encara que no t'hi jugues els quarts, encara que no t'hi và ni t'hi vé, sempre, indefectiblement, sentiràs més simpatia per determinats jugadors. Què no farem davant d'aquest terrible *foot-ball* de les nacions civilitzades?

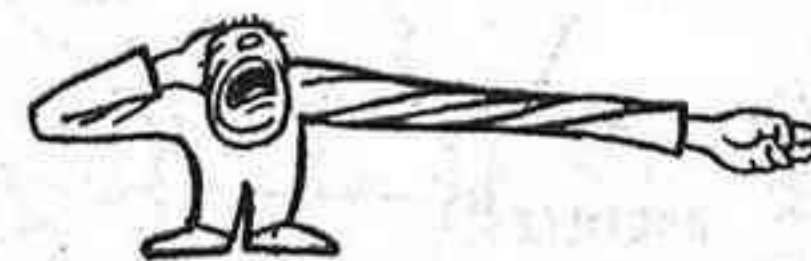
Es clar que cada un dels pobles en lluita tindrà les seves coses, els seus homes, les seves costums que sentiríem perdre perquè'ns són agradables o servem d'elles un bell recort dins la memòria. Al mot d'Austria-Hungria, ens venen al pensament les delicioses operetes vieneses, els zíngars, els panets gustosos que'ns donen a la fonda; els llits de matrimoni i els homes que fan ballar l'ós a sò de pandereta. Al mot d'Alemanya, recordem el *Parsifal*, la catedral de Colonia, en Goethe, els *lieder* i en Beethoven. Però, tot admirant aqueixes coses, compremem que en l'actual conflicte s'hi ventila quelcom més que l'importància històrica de les nacions, i aquest quelcom és la llibertat dels pobles oprimits, l'enderrocament de certs imperis absolutistes que anacrònicament subsisteixen encara, a pesar de la bescantada civilització.

I com que això és positiu, això és lo que acabarà de tirar per terra la neutralitat dels espanyols en el plet d'Europa.

Per lo que toca a nosaltres arribarem a dir que les paraules d'en Dato ens han dut a l'ànima una greu sospita. Sospitem que aquell qui en l'hora present ens aconsella neutralitat és que treballa pel triomf de les males causes; aquell que no mostra una personal opinió en un litigi com l'actual, tant pot semblar amic de tots com enemic.

En Dato diu que havem d'ésser neutrals. En Dato voldria fer la Ramoneta, en una cosa que lògicament és impossible.

Els espanyols a pesar dels seus consells se decantaràn a favor de la democràcia i contra l'imperialisme.

La guerra a la guatlla

Diumenge, a entrada de fosc, entre el nombrós públic que espera l'arribada del tren correu de França, en els andens de l'estació de M. Z. A., hi hagué un moment de veritable pànic.

Afigureu-vos que, en lloc del parent, amic o conegut que esperaveu, us sobta una invasió d'homes armats i quasi uniformats—berret de palla, brusa i polaines—que si bé en actitud pacífica duen, en canvi, tots els senyals i tots els indicis d'haver assistit a una gran batalla.

Els impresionistes se'ls miraven amb tremolins de cames i les senyores els hi feien pas perquè tufejaven a suors i goç mullat, que és el pitjor tuf de la terra.

Ningú s'esplicava d'on redimoni devia venir aquell exèrcit—més de trescents—ni quina gesta acabava de realitzar, ni quins colors tenia la seva bandera.

Es veia, emperò, que arribaven vençuts, i ho confirmava el séu mal aire, el séu caminar d'espeuetes, el séu arrossegar les espardenyas en l'asfalt de l'andén, la tristesa dels goços amb la cua motxa, les illades begudes, el morro aterrat, deixant escapar algun estosseu de borm, i fent, de tant en tant, alguna tercerilla de decandits.

Sense l'obsessió de la guerra europea, tothom hauria tingut present que aquell dia era el dos d'agost, i que aquelles armes eren *centrals* de caça, i que'l *cos* expedicionari era, tirant llarg, un somatén contra la guatlla, compost de petits menestrals voluntaris que arribaven de les fronteres del Besós, de fer una descoberta infructuosa.

Pobres caçadors! Descendíen dels vagons com repatriats d'una expedició al país dels siux, amb l'equip complet, silenciosos, procurant que'l goç, amb la mandra, no

se'ls quedés a dalt, lligant-los amb cadenes i desembullant a cada pas el terrible encreuament d'aquestes, que la cançonera de les besties, entoçudides en marxar entre les cames dels caçadors, formava.

En els séus sarrons s'hi veia la fiambrella, uns paquets de papers misteriosos i res més.

Era indubtable que havien fet pocs estropicis. Resseguint-los un per un amb l'esguard, vàrem arribar a descobrir dues garces i un pardal.

Les dues garces les havia matades un sol i les exhibia artísticament penjades amb tot l'urc que semblant haçanya pot donar. El pardal també anava lligat en els cordons del sarró.

Trescents homes, trescents goços i trescentes escopetes de dos canons, que fan siscents, es mereixien, tan mateix, un botí més esplèndid.

Si algun hortolà no porta a hores d'ara mitja dotzena de perdigons en el séu cos, jo no entenc lo que's proposava aquella nombrosa facció, invadint i trepitjant les mongeteres del Vallès.

CANDI

A la Haya

Un home, que vé de les coves del Danubi, truca a la porta del Palau de la Pau.

—Pam, pam!...

—Qui hi hà?—pregunten desde dintre.

—Obra!... Soc un home pràctic que ve a portar-te una gran notícia i a donar-te un bon consell.

La porta s'obra lentament i apareix la Pau, la graciosa Pau en persona.

—Què succeeix?

—Que ja pots plègar el ram. Ha esclatat a Europa una guerra paorosa, i ja compendràs tu que, en aquestes circumstancies, tenir obert el Palau de la Pau, fa una mica cursi.

—Es cert; però, tancar un establiment tan bonic, tan elegant, tan espaiós!...

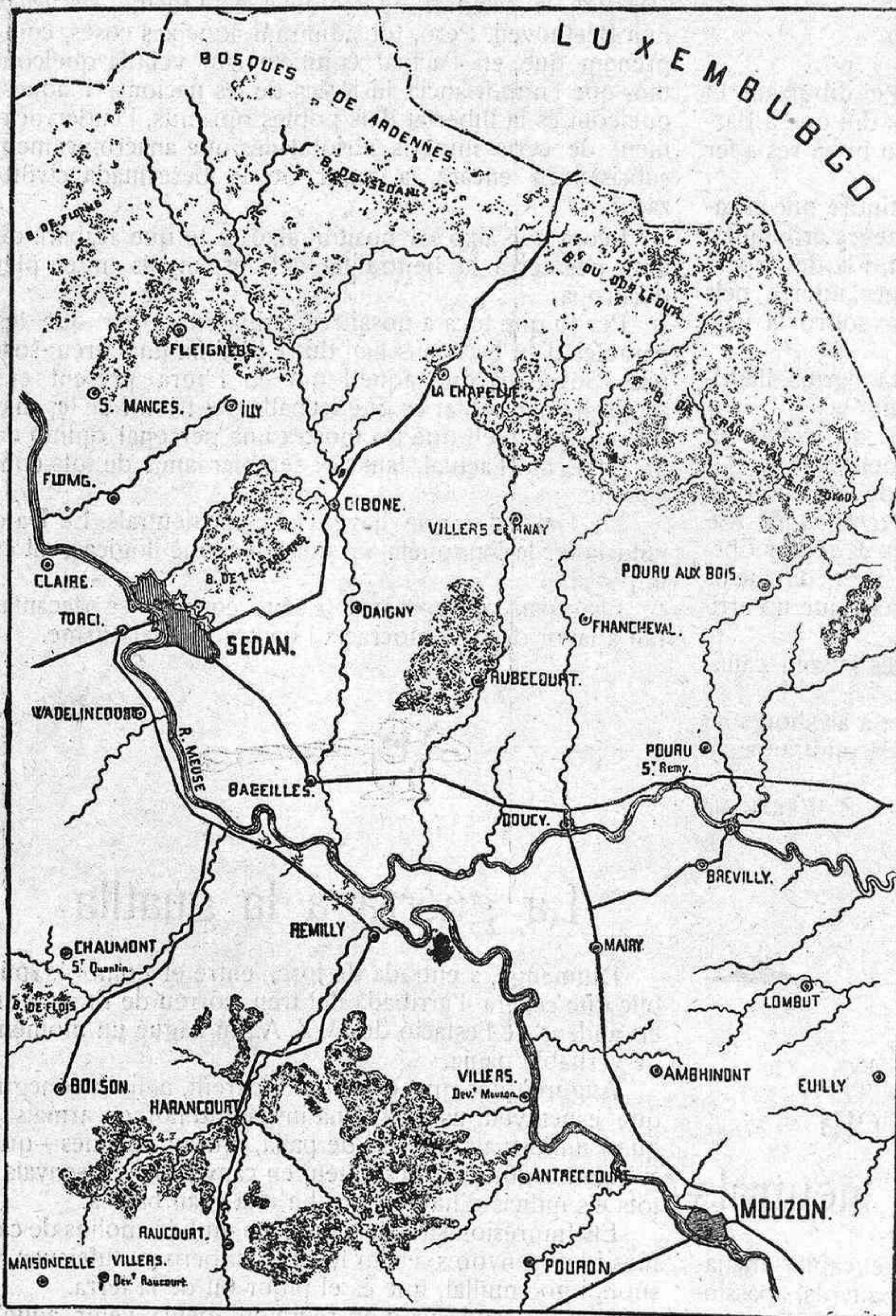
—Això rai; fes una cosa. No'l tanquis. Posa-hi un comerç, una indústria, un negoci...

—Sí; quin?

—Ja ho tinc!... Fes tapar immediatament aquest lletrero: «Palau de la Pau», i posa-hi un altre que digui: «Cine ecortòmic».

—Un cine justament?...

—No hi hà res que, avui, dongui tan profit.

DE L'ALTRA GUERRA FRANCO-PRUSSIANA

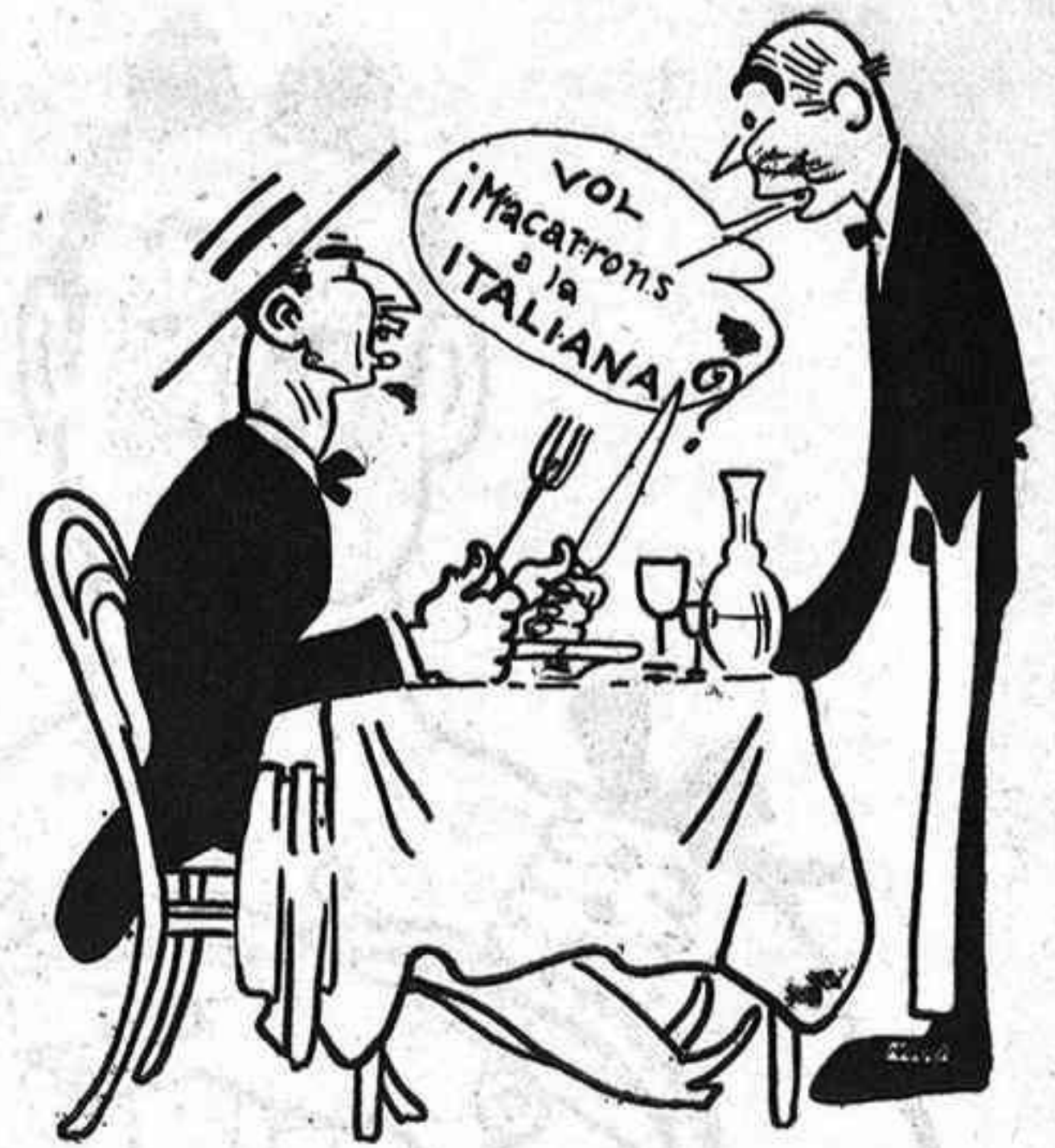
Mapa de les grans batalles que tingueren lloc els dies 30 i 31 d'agost i 1 de setembre de 1870.

EL PATRIOTA DE L'ENTENTE
—Mai més!...

—Ah, no! Desde avui, pa de Vallst!

—I ara!... Què us heu pensat?

EL PATRIOTA DE LA TRÍPLICE
—Prou d'aquest color!...

—Ni regalades!...

—Els vui ferrats!

—Però... un cine al Palau de la Pau!...
—Com ho vols fer, si les circumstàncies governen?
La gent s'hi ha entregat en cos i ànima i no hi hà més:
El vulgo es necio, y pues lo paga...
—I quin gènere explotaré en les pel·lícules?...
—Ah!... La guerra! Es l'assumpte de més palpitant actualitat...

MATÍAS BONAFÉ

D'actualitat

Perdoneu, amics; però avui no pot parlar-se d'altra cosa. Es la guerra, la guerra amb totes ses malvestats i facecies, lo que'ns encega els ulls, ens mou la mà i fa batre el cor nostre.

Un amic nostre ens diu:
—Per a contemplar l'actual espectacle, les grans potencies ens han reservat una llotja de prosceni.
—Pot-ser, amic, lo que'm temo és que hi tinguem d'anar sense sopar.
—Som neutrals!
—*Muy!* També ho són a Rio Tinto i a Bilbao amb la menaça d'una vaga forçosa en les llurs mines; també ho són a Almeria i a Valencia, a Tarragona i a Mallorca, on veuen podrir-se les collites; a Galicia, on tot se para; a aquesta Catalunya nostra, on se paralitzen les obres gegantines, on la manca de carbó ens portarà al tancament de fàbriques i a la miseria.
—El diner s'espanta!
—Carai, no! Que voleu que estiguin tranquiles les pessetes, quan tracten de vescanviar-les per bitllets francesos de cinc francs? Ja hem tornat a l'època de la gerra enterrada. Ja som altre cop a les cues, a la porta dels Bancs; a amagar el diner, en plata u or.

I com més anem serà pitjor. Ara com ara hi hà aquest silenci que esvera; d'aquí a dos, tres, quatre o cinc dies vindrà les canonades que'ns espordiràn; les noticies de cavalcades d'hulans o de cossacs que'ns faràn estremir;

—Ai, filla, que m'agradaria que'l Kaisser em conquistés!

les noves d'assalts a la baioneta, que, com aquells de Port-Arthur, ens faràn posar la pell de gallina.

Després sentirem a dir d'emperadors rendits, o de presidents humil·liats; en Paluzie tindrà de fer un mapa nou amb les fronteres modificades; uns pobles donaràn diners a uns altres; se vendrà molta roba negra, i després... la cançó d'en Tururut, qui gemega ja ha rebut.

En els gemats camps de la França hi hauràn crescut les males herbes; en les planes germàniques les collites seràn abandonades.

Guanyi qui guanyi, tots hi sortirem perdent; si són els primers, un militarisme estult s'amprará de la República jove; si són els segons, la petja de l'autòcrata es veurà amb força per a eixafar an aquest socialisme que acaba de claudicar i que tantes esperances ens havia fet tenir.

I Anglaterra vençuda, no és calar foc en un incendi per tot arreu del món?

I aquesta Austria-Hungría que s'esgruna? I la Rússia misteriosa? I l'Italia que calla, amb els Balkans que griñolen?

Nosaltres, emperò, tan trempats! Adhuc hi hà gent que diu que hi guanyarem.

Què hem de guanyar, gent de Déu, que hem de guanyar!

Si no és alguna bufa, de les últimes que caiguin, lo que'n treurem serà miseria, fallides i un arribar gent a les ciutats pensant-se fermar els goços amb llangonices i tenint de barallar-se amb la miseria des del dia d'arribada.

Estem *tuts*, que diu el nostre masover. No diré pas que sigui necessari anar a comprar un bacallà i un formatge d'Holanda; però sí que'l que tingui un pa a la post, bé farà si li guarda.

R.

Del jardí dels humoristes

EL METGE INCRÈDUL

—Està bé!... Ja's pot tornar a vestir!—digué el savi doctor Patentson, brandant la testa, mentres el séu client, magre com un espàrreg, pàlid i amb una tosseta que donava pena, se'l mirava amb ansietat.

—Què?... Com me troba?

—Es tot inútil!... Sento haver-li de dir, però el séu és un cas perdut. No hi hà remei ni salvació possibles.

Al dir això, el savi doctor Patentson va agafar el séu carnet i creuà amb un llàpis roig el nom del desgraciat client, el qual, un cop vestit, va despedir-se tot trist i concirós.

Sis mesos després, un home sà, roig, robust, entrava al despatx del savi metge.

—Vostè està malalt?—preguntà aquest, estranyat.

—No, senyor. Estic completament curat. Per a dir-li

això és que he vingut. Jo soc aquell mateix que'l dia tants del mes tal vaig ésser deshauciat per vostè.

—Com?... Jo li vaig dir que's moriria aviat, i encara no és mort?... Si que és estrany!... No ho arribo a entendre!

Era la primera vegada que un malalt el feia quedar malament amb els pronòstics.

—Ja n'està ben segur de que està completament curat?—repetia, frenètic, el doctor.

—I tal segur!

—Ah, doncs, permeti'm que li digui, però això és un absurde!... Això no és natural!... Vol fer el favor de despullar-se?

L'ex-malalt va deixar-se auscultar amb gran deteniment, tot explicant al metge el senzill tractament casulà que havia seguit per a curar-se.

El doctor Patentson s'alterava cada vegada més.

—Es impossible!—exclamava.—Això seria contrari a totes les regles!... Si això fos cert la meva teoria se n'aniria al diable!... ¿Vol fer-me l'obsequi de passar al quarto d'experiments?

L'home, amb ganes de demostrar al savi que s'equivocava, va deixar-se col·locar ben estirat damunt la taula d'operacions, mentres l'altre, amb tota mena d'aparells, l'anava inspeccionant del pit i li feia jeroglífics a l'esquena.

—És impossible!—tornava a dir, furiós.—De la Ciència no se'n burla ningú!

I l'ex-malalt somreia pacientment.

De prompte, el doctor Patentson agafà una llanceta i amb una gran precisió l'enfonçà al cor del client. El client va restar immòbil, sense un ail... sense un crit, servant encara el dols somris als llavis.

Aleshores, el metge es posà tranquilament el davantal blanc, i començà, d'una manera artística, a fer l'autopsia al *subjecte*.

I després d'examinar llarga i detingudament els pulmons, completament cicatritzats, exclamà:

—Si que és estrany!... Mai ho hauria dit que aquest home estés completament curat!...

L. XANROF

amb el mateix to; recordem el soroll de les rodes dels carros de fa cinquanta anys; recordem els crits de les vededores; els «Alerta!» dels centinelles; un home que anava cridant «Pous», que mai he sapigut què volia dir; les vededores de maduixes, el descarregar carros de pells, el trontoll de vigues de ferro, el crit dels serenos, el blasmar, el xiular, el ritme dels crits, les batallades de la «Tomasà», i tots aquests records, confonent-se, eren la vèu de Barcelona, aquella vèu que un hi prenía part, com un segón, o un tenor del Coro.

Avui aquesta vèu s'ha perdut. Els que a l'arribar a Barcelona parem l'orella per sentir-la, ja no la sabem distingir de tantes ciutats com hi hà an el món. Ja té vèu internacional. Vèu de benzina, vèu de motor, vèu de Comte de Luxemburg, vèu d'opereta vienesa; la vèu que tindrem tots plegats, graduada pel compta-vèus, el dia que poguem gaudir la Santa Fraternitat que'ns ha de nivellar a tots els pobles.

Aquesta igualtat an el crit podria ésser que fos un bé (així ho diuen els que entenen en això de l'Internacional); però creiem que arribarà un moment que ja no sabrem qui crida, i, com que no ho sabrem, no'n farem esment. Les nostres orelles estaràn fetes a sentir sempre el mateix soroll i ens tornarem masells de l'oïdo. Vindrà a ésser com si un sentís plorar a totes les criatures sense sapiguer quina és la seva, a copia de sentir-ne tantes, i haver d'ésser tan humanitari, les deixaria plorar totes juntes i no acudís a auxiliar-ne cap. Ens vindrà a passar, amb la vèu de patria, com ens passa ara amb els tramvies: que si no'ns hi posen un número, no sabem quina vèu té, ni on ens porta, ni d'on surt, ni on và. La vèu del poble serà una bocina.

Ja sé que anem endarrerits. Som vuitcentistes i... Déu n'hi dô! Però qui pogués tornar a sentir aquella vèu d'aquells temps que'ns recorda tantes i tantes coses, que volia dir la Nostra Ciutat! Era estreta, la nostra ciutat. Era fosca; era una menestrala; però sabíem tan bé lo que'ns deia, que, quan la sentíem cridar, «Ja som aquí!», deiem, i ens trèiem el jec, i en mànigues de camisa ens contavem les nostres coses.

Ara, aviat, la Vèu de Barcelona serà una vèu amb Esperanto; aquella llengua de pel·lícula, feta amb retalls de totes les llengües, que serveix per a tot menys per entendre's.

XARAU

COSES DE BARCELONA

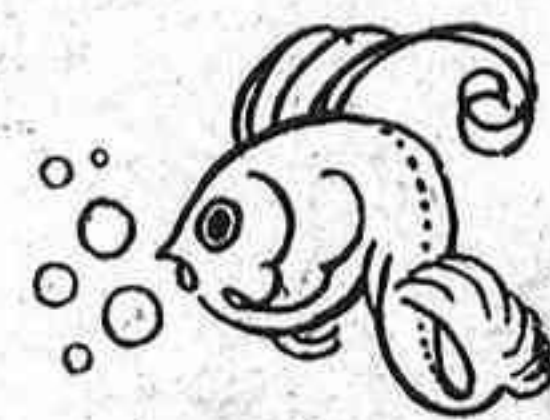
LA VÈU DE LA CIUTAT

Les ciutats, com les multituts, com el mar, tenen la seva vèu: una vèu propia, que un la distingeix de les altres.

Així com un diu: «Me sembla que sento a Fulano», un també diu: «Me sembla que sento tal ciutat».

La vèu del poble on un ha nascut és impossible de descriure. Té el seu to; té la seva harmonia; té el seu ritme. No se sab el perquè, però un la coneix, com els infants coneixen la mare. Quan un arriba de lluny: de l'estranger, de l'emigració, abans de veure a ningú, des del tren, o des del transatlàntic, un sent la vèu de casa seva.

La vèu de Barcelona era ben típica, i prou que la recordem. Recordem un ceg que passava cantant sempre

Però, cavallers..!

Tot just som al començament de la guerra, i a Barcelona la serietat periodística ja ha rebut un mal tanto.

L'altre dia un diari local—que no anomenarem, perquè a l'últim els lectors dirien que sempre estem parlant d'El Diluvio,—publicava aquest telegrama:

«París —El Banco de Francia tiene el propósito de poner en circulación billetes de 5 y 20 francos para remediar de momento las dificultades en las transacciones».

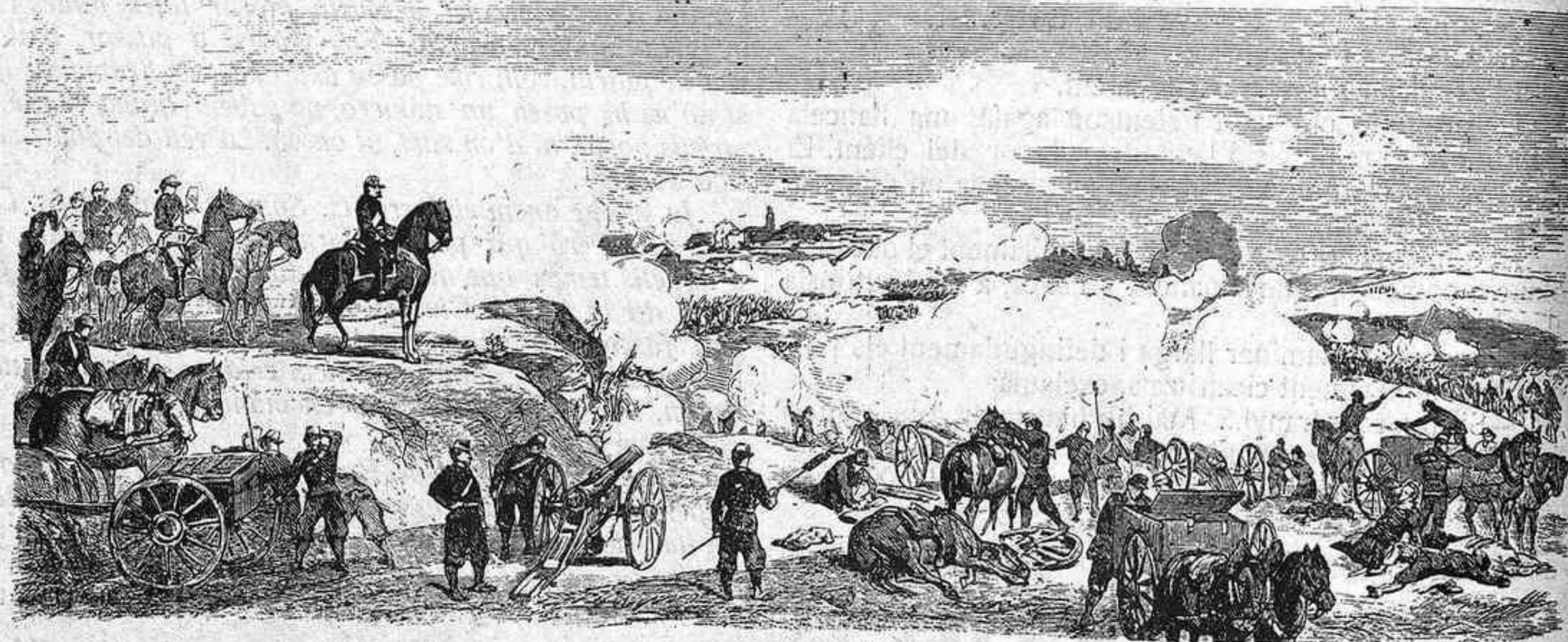
DE L'ALTRA GUERRA FRANCO-ALEMANYA. — Gravats de l'època

Ambulancies per al socors de ferits, establertes a Doucourt

El poble de París treballant en les fortificacions de la ciutat

L'artilleria francesa protegint el pas del Mosela, a Longueville

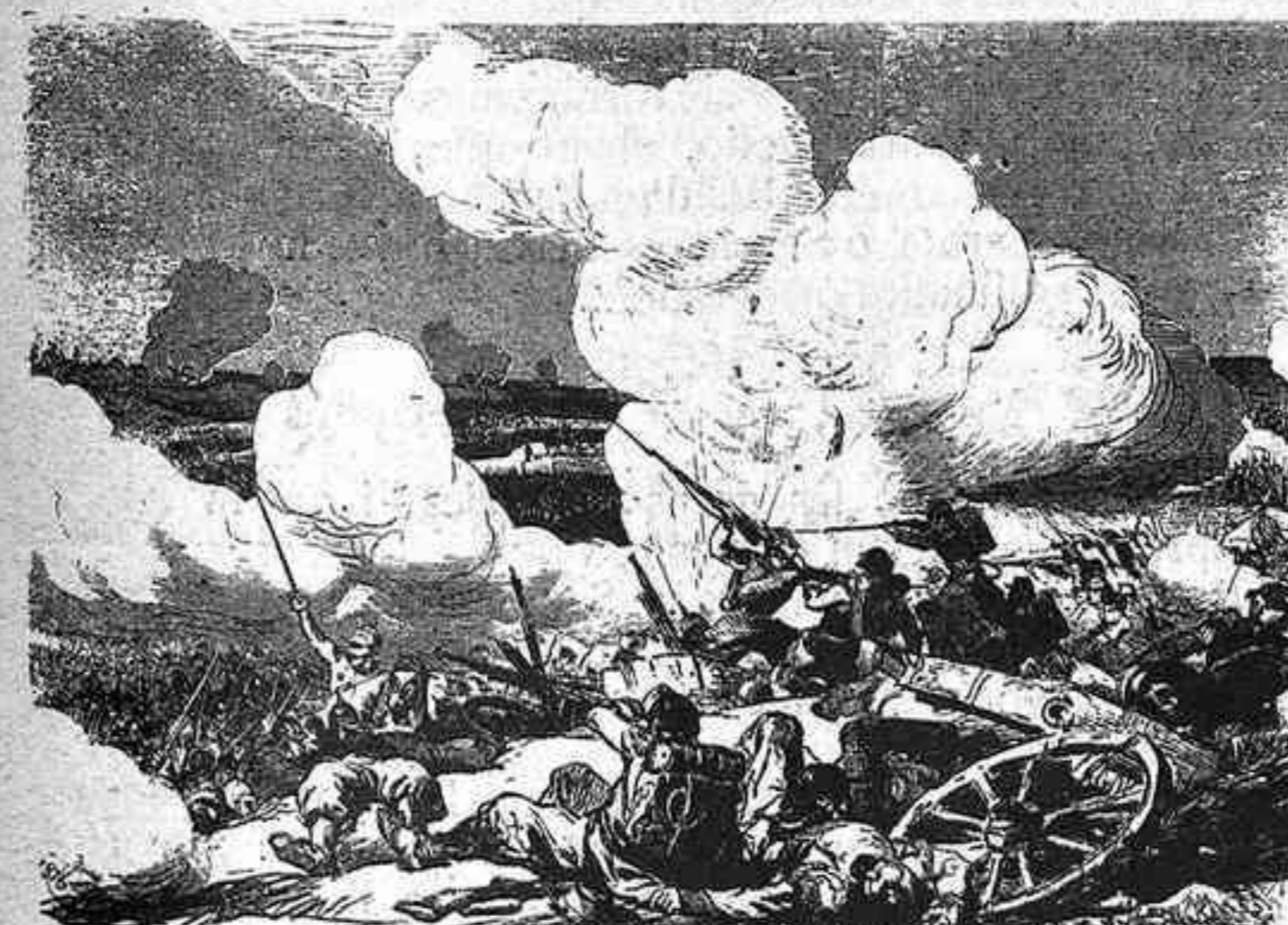
Els hulans de Prússia entrant a saqueig en les petites viles

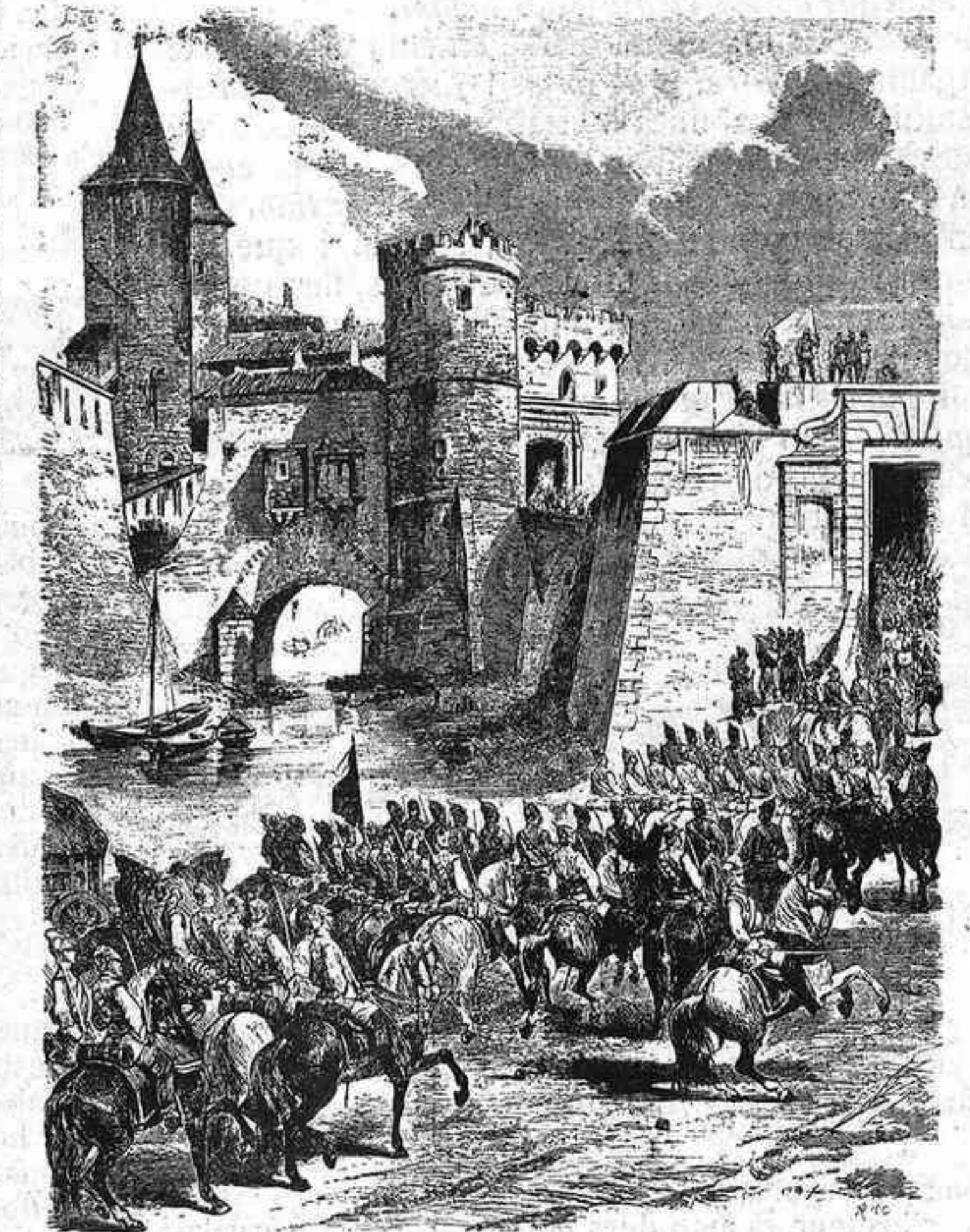
Els veïns de Sedan s'internen a Bèlgica fugint dels horrors de la guerra

L'exèrcit francès abandonant les seves posicions de Mar-la-Tour

Batalla de Forbach. — Els prussians prenen per assalt el turó de Spickereu

Entrada de les tropes alemanyes a la ciutat de Metz

Fins aquí la cosa anava bé i res hi hauria hagut que objectar a la notícia; però succeí que'l diari, per aquella afició que'ls sers humans tenen a *meterla*, va donar al telegrama aquest títol, posat a dalt, en lletres grosses:

«*Papel moneda*».

I això, cavallers, no té perdó de Déu, ni dels homes, ni del clero, ni de ningú.

Aquests bitllets de 5 i de 20 francs que'l Banc de França vol posar, o millor dit ha posat ja, en circulació, no són *paper moneda*; són simplement *bitllets de Banc*; tan bitllets de Banc com els de 100 i de 1000 francs que normalment circulen. I ademés hi hà que advertir que no han sigut fabricats ara, a corre-cuita, car aquests bitllets, el Banc, els té sempre fets, preparats i en dipòsit, per si les circumstancies fan necessari el séu llençament al mercat.

Però això, repetim, ni ara ni mai ha sigut paper moneda.

Hi hà que distingir, cavallers; hi hà que distingir!..

El *paper moneda*—*¡paren ustedes la mano por ignorantes!*—és un signe imprès que'ls governs faltats de quartos posen, a voltes, en circulació, usant o abusant del séu poder, i sense més garantia que la seva paraula, devegades no massa de crèdit.

El *bitllet de Banc*, ben al contrari; sigui de 5 francs, sigui de 5000, és un document equivalent a plata u or, que'ls Bancs creen per a comoditat del públic i del qual ne responen ells amb una forta garantia en metàl·lic dipositada en les seves caixes.

Ho veuen?

«*De aquellos polvos vienen estos lodos*».

Si els *chicos* de la Premsa diària, en compte de fer el plaga organitzant *corridos de toros* i *juergas* al Saturn-Park, estudiessin una mica o establissin una escola de periodistes, ben montada, amb professors que'ls ensenyessin a desempenyar degudament el séu *cometido*, s'estalviarien planxes com la que avui deplorem i que, segons com se la prengué el Govern de París, fins podria donar lloc a una reclamació diplomàtica i a una demanda d'indemnització per danys i perjudicis.

¡Dir-li *paper moneda*—que és lo mateix que dir-li *paper mullat*—a un bitllet de Banc que té la garantia del primer establiment de crèdit de França!..

Com estem aquí?

MITU

NOTICIES FRESQUES... FINS A CERT PUNT

«*Si vas a Calatayud pregunta por la Dolores...*»

Això era en altre temps. Avui, aquella *amiga de hacer favores* està fent forrolla a la «Sala Imperi».

Se dona per segur que la temporada pròxima del «Teatre Principal» s'inaugurarà amb dues importants estrenes catalanes: una obra en dos actes de l'Apeles Mestres i un sàinet en un acte del gran humorista Rusiñol.

Ja's parla d'una pròxima campanya d'opereta i *género*

chico al «Novedades». Si la cosa no s'espalla, l'inauguració tindrà lloc per allà al 20 del mes entrant, amb una companyia que dirigirà en Josep Bergés. Obra d'empenta per a començar: *Maruxa*, del mestre Amadeu Vives.

L'estrena de *Don Gil de las calzas verdes* ha valgut un nou triomf al mestre Bretón. La partitura agrada extraordinàriament al públic del «Tívoli». Molts dels fragments mereixen els honors del bis; per tot lo qual és de creure que l'obra s'aguantarà molts dies als cartells.

Demà passat, diumenge, tindrà lloc a Arenys de Munt un aconeteixement artístic que cridarà segurament molta aflluència d'aficionats a la pintoresca vila. L'Enric Borrás hi representarà *El mistic*, i en Santiago Rusiñol, acabada la funció, donarà una conferencia.

Diumenge passat va cantar-se el *Lohengrin* al «Teatro del Bosque». A la representació de l'òpera alemanya hi degueren concorre molts francesos perque en Wagner fou xiulat.

Es trist que les exageracions del patriotisme condueixin a aqueixos extrems; però és així.

I del «Teatre de la Naturalesa» què?

Del «Teatre de la Naturalesa», se sab que tot va endavant i amb entusiasme. Que l'obra de l'Apeles és una rondalla bosquetana que's titula *La viola d'or*. Que al bosc de'n Tarrés, de La Garriga, s'hi treballa amb gran activitat baix la direcció de l'Alarma per a que la cosa resulti, ademés de ben poètica, ben plena de comoditats. L'escenari serà perfectament visible desde qualsevol punt del recinte destinat al públic. En el bosc hi haurà instal·lacions per a fer-hi beguda i menjada i per a satisfer-hi tota mena de necessitats.

Vaja, que més que un bosc, serà un reconet de Xauxa.

Havent-hi un «Teatre de la Naturalesa» així, qualsevol se'n và al Teatre de la guerra.

Bonica situació, avui, la dels llegidors de periòdics!..

Saben perfectament que Austria-Hungría el dia 28 del mes passat va declarar la guerra a una altra nació, però, encara no han pogut averiguar, aquesta altra nació, com se diu.

Segons uns diaris, és Serbia; segons altres, Servia.

En ares de l'exactitut geogràfica i per a evitar que'ls pobres llegidors de papers públics se tornin més tarumbes de lo que ja són, ¿no hi hauria modo, abans que la guerra s'enredi de veres, de posar en clar d'una manera formal i definitiva si Servia és Serbia, o Serbia és Servia o que hi hà de veritat en aquest galimaties ortogràfic?..

Aquests representants de les grans potencies—i que'm dispensin l'expressió—no tenen modos.

¿Saben, l'embaixador d'Alemanya a Sant Petersburg, a quina hora va anar a entregar la declaració oficial de guerra al ministre rus de Negocis estrangers?

A dos quarts d'onze de la nit!..

Si nosaltres ens haguessim trobat en el lloc del senyor ministre, amb la major serietat hauríem dit al tal embaixador:

—¿Cóm, an aquestes hores, s'atreveix a trucar a la porta d'una casa honrada, sense més obgecte que venir a donar un disgust?... Arri allà!.. A dos quarts d'onze de la nit es canten

—Oh! miri la capa tot ho tapa.
—Que tapi tot lo que vulgui; sabent anar a palpentes...

caramelles i es donen «serenates», però no s'entreguen declaracions de guerra.

I cataplum!... li hauria clavat la porta pels bigotis.

El cònsul de Serbia—o de Servia—a Barcelona, ha fet declaracions sobre l'actual conflicte i les conseqüències que per a la ciutat pot tenir.

—Es precis saber—ha dit—que de Servia—o de Serbia—venen setmanalment a Barcelona sis mil gallines, i ara, naturalment, no vindran.

Això l'amoïna? Visqui tranquil el digne funcionari.

No li faltaràn a la nostra ciutat gallines.

Que no ha vist mai la colecció de «fieres» del Park?...

Notes de casa:

De la societat recreativa «Nova Germanor» rebèrem una atenta invitació per a assistir als balls celebrats el darrer diumenge amb motiu d'estrenar-se una sardana del mestre Llubes.

— També, de la Comissió Organitzadora dels festivals de Tarrassa en honor dels representants del Curs d'Expansió Comercial, vàrem rebre en el seu dia una tarja de convit. Agram la deferència.

L'altre vespre uns quants francesos i uns quants alemanys varen anar a la grenya en plena Rambla.

Cada bufa semblava un tret d'un *dreadnought*.

La policia els va descompartir.

Mal fet.

Som o no som neutrals?

Els chauffers han regalat un rellotge a un guardia urbà.

Ja està vista l'intenció.

Mentres el guardia mirará l'hora, els altres, els chauffers representarán l'hora tràgica.

L'Alcalde Boladeres diu que, *en vista de les circumstancies*, ha sospès els quinze dies d'estiueig a Juneda que tenia projectats.

Ridicol!

Què farà amb la vara, encara que vinguin els invasors?

Al menys en Rafel de Casanova gastava espasí... i bandera.

Ha dit en Pich que, encara que la guerra europea duri alguns mesos, no s'han d'interrompre per això els treballs de l'Exposició d' I. E.

I té raó.

Hi haurà treballs.

Hi haurà treballs,.. en poder-la inaugurar per allà al any 1917.

A menys que s'omplin les instal·lacions amb records de la guerra.

Solament fent venir els aeroplans i dirigibles destroçats que quedin fora de combat ja podria resultar una exposició bonica.

Aprofita l'idea?

S'ha de patir!

Ha sigut tan gran la dificultat d'atravessar la nació francesa, durant aqueixos dies de mobilització de tropes, que molts estiuejadors barcelonins, entre ells alguna dameta de la nostra aristocracia, s'han vist obligats a viatjar en vagons de càrrega com si fossin xais o botes vinateres.

Acostumats a anar en *sleeping*, aqueixa petita contrarietat devia donar-los molta engunia.

Per a nosaltres, fets a viatjar en les terceres del Nort, les penalitats de viatge dels aristòcrates ens fan l'efecte d'una compensació providencial.

Davant d'aquests fets, comencem a creure en l'equitat i en la justícia divines.

No hi hà mal que per bé no vinga.

Com siga que a Barcelona hi hà bastants francesos i alemanys empleats que ara han d'anar a allistar-se, quedaràn vacants algunes places de cases de comerç i de banca.

Això ha fet obrir l'ull a molts cessants que amb motiu de la conflagració exclamen:—Si això és guerra, que mai vinga la pau.

I que, fins amb caràcter interí, poden molt ben acceptar-se aqueixes places.

—Amb tants forats a la camisa, tots se pensen que torno de la guerra rus-franc-prussiana.

Perque, malhauradament, molts dels que s'en van ja no és fàcil que tornin.

Un altre que no respecta la neutralitat.

Las Noticias del dimarts inserta un mapa de França al peu del qual hi escriu lo següent:

«Tiene este mapa tanto interés que no vacilamos en aconsejar a nuestros lectores lo recorten y guarden para mejor seguir en lo sucesivo los incidentes de la guerra».

Adeu, astròleg!

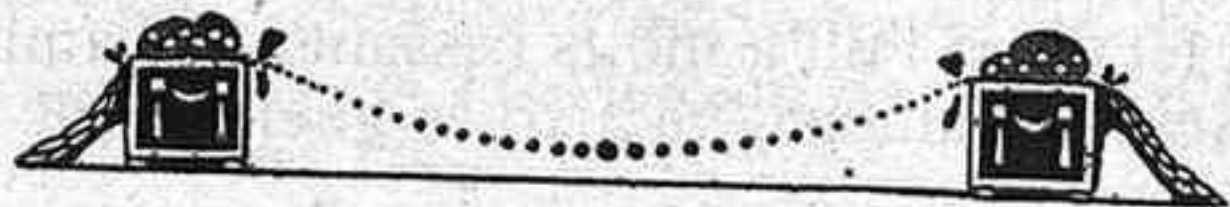
¿Es dir que a cànn Roldós ja saben que les batalles han de tenir lloc totes dintre del territori francès?

Vaia una neutralitat!

Ara el diari de la Rambla mudarà la capsalera en aqueixa forma:

LAS NOTICIAS

Este periódico no está afiliado a ningún partido y es ajeno a toda tendencia política... pero practica el imperialismo y es amigo del Kaiser.

ACUDITS

Un advocat molt viu logra fer obsoldre a un gran estafador que s'havia declarat en *quiebra*.

—Veiam—li diu al seu client,—després de la brillant defensa que us he fet, quant me donareu?

—Ni un cèntim!—respon l'estafador.

—Per què?

—Perque amb la vostra defensa m'heu convençut que'l no pagar és una cosa corrent i permesa.

Entre *papàs*:

—Estic contentíssim del mestre del meu fill.

—Com s'entén!... No m'acabes de dir que'l teu fill ha fet uns examens tan dolents?

—Sí; però el mestre del meu fill ha demanat la mà de la meva filla.

En Palaudaries llegeix en un album de pensaments:

«El silenci és d'or».

I en Palaudaries fa a continuació el següent comentari:

—Vetaquí perque la meva dona és tan pobre!

Entre un turista i un pagès:

—De què viviu en aquest poble?

—A l'hivern, dels tocinos; i a l'estiu, dels forasters.

A un pobre home que havia sofert una operació, un cop cusit, el van haver de tornar a obrir perque un dels operadors s'havia descuidat els binocles a dins del ventre. El pacient no va dir res. Però un altre dels metges, després que'l malalt fou cusit de nou, va adonar-se que s'hi havia deixat les estisores. Tampoc el pobre home's va exclamar. El cusiren de nou i saltà un tercer operador:

—Ai, jo m'hi he descuidat la petaca!

Aleshores, el desdixat, amb un somris de resignat als llavis, digué:

—Escoltin... En comptes de cusir-me'l, el ventre, que no m'hi podríen fer trau i botó?

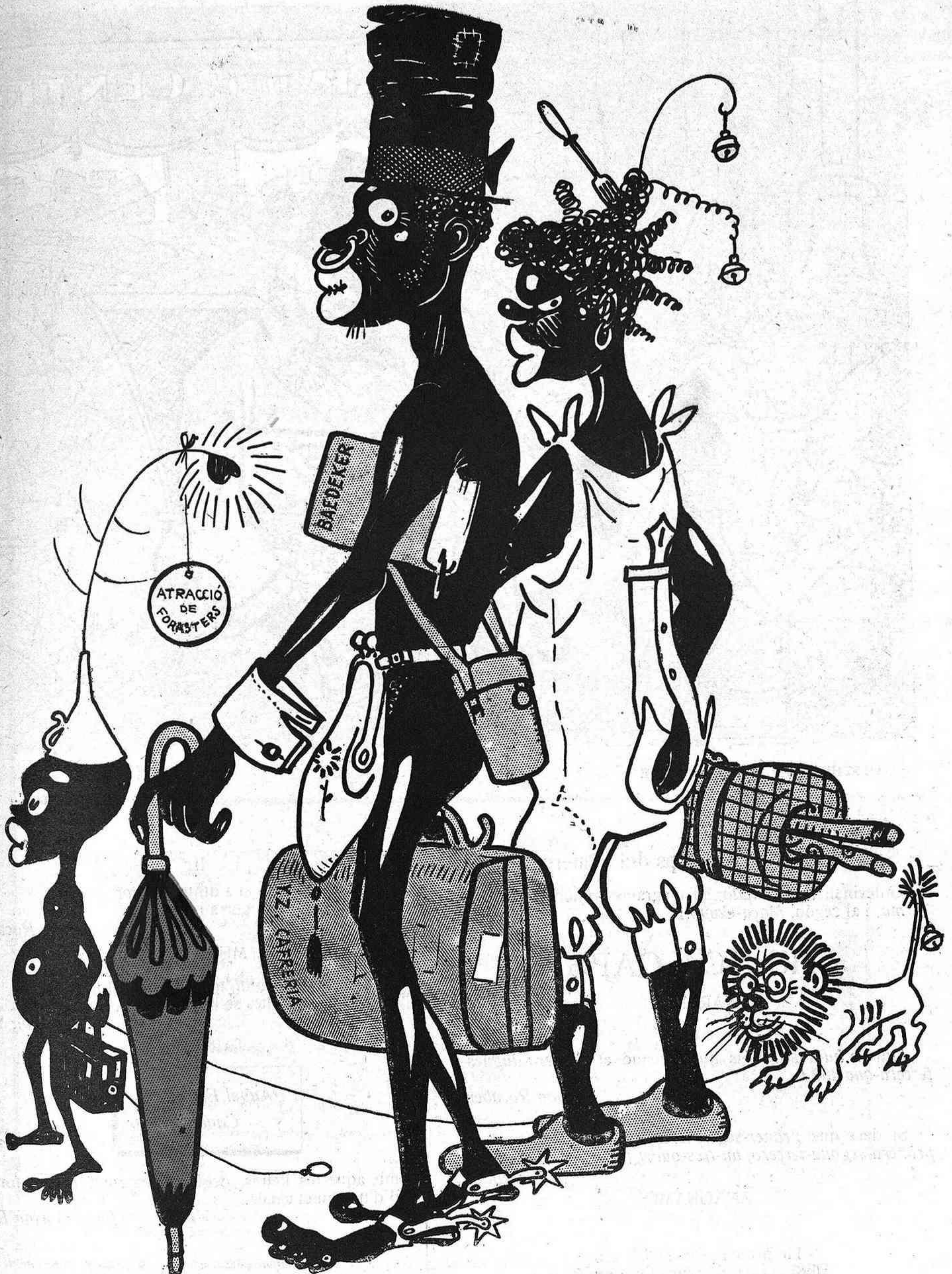
Pregunta i resposta:

—Quina va ésser l'edat de l'or?

—L'època en que l'or no's coneixia.

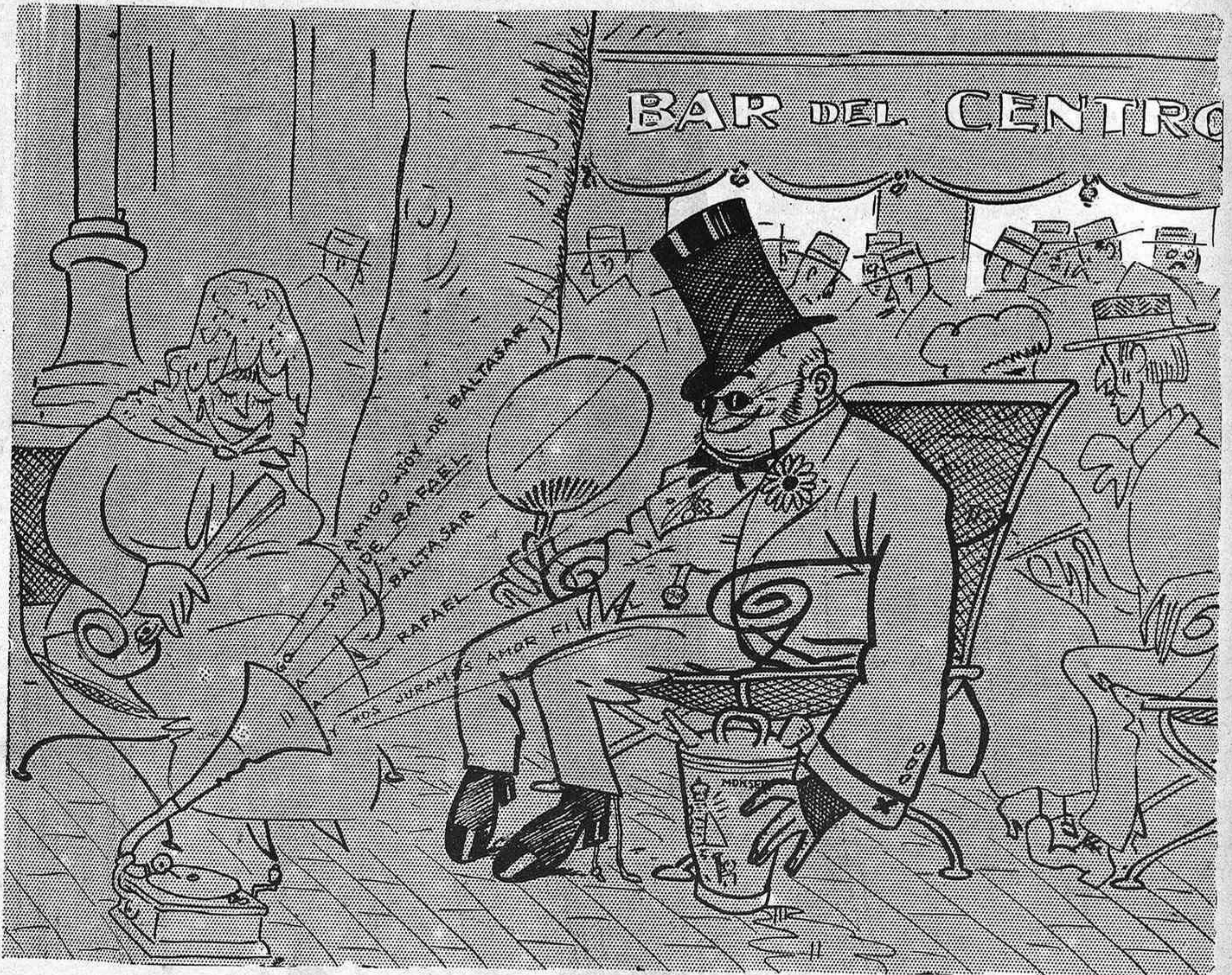

Kuka: Quan els dibuixos són bons, els paguem; quan no ho són, ni de franc, ni amb diners a sobre volem insertar-los. Exerciti's, que vostè té condicions.—J. Aubert M.: Els seus *cantars* m'han eternit de tal manera que l'ull dret se m'ha posat a plorar. L'ull esquerre no, perque aquest veia els defectes i ha restat implacable.—B. Nadal: És poc enginyós. De jeroglífics així ne tenim dos mil en cartera.—J. Trespíchs: La manca d'espai ens impossibilita complaure'l. Coses així... a *El Diluvio*.—E. S. d'A.: No'ns ha sigut possible, i ho sentim. De totes maneres, gracies.—Llacuna: No li asseguro. Si van, ja'ls veurà publicats.—Josep Bernet Torras: No està prou bé, no, senyor.—J. C. Palet: No m'acaben d'agradar.—Tomàs Ribas: Mansois i cursilets.—Lluís Mignon: Vostè es mostra, en aqueixa poesia «A ma estimada», molt tràgic i molt pessimista. Es el defecte de tots els jovenets.—J. C. (a) C.: Es molt incorrecte.—M.: Ens sab molt greu, però aquell *crim* ja no té raó d'allargar-se.

ELS CANÍBALS

—Vols dir, Xarrupa-sangs, que ara és el millor temps per fer un viatge a Europa?
—Sí, estimada Mastega-fetges. Ha arribat l'hora d'anar a aprendre una lliçoneta de civilització.

L'ESTIUEIG DEL SENYOR ESTEVE

—Si això és guerra...

Solucions als trenca-caps del número 1855

A l'endevinalla, *La teulada*; a l'anagrama primer, *Carme-Crema*, i al segon, *Maca-Cama*.

TRENCA-CAPS

XARADES

I

Qui els *hu-dos-tres* els *quatre*, sinó el *primera-dugues-tercera-quarta*?

Joan Rocabert

II

Si deia que *primer-segón-tercer-quart-quint* llegeixo el *primera-segona-tercera, hu-tres-quart-cinc-ida*.

Joan Rocabert

ANAGRAMES

I

He promès a la *Total* (com que'n tinc més *total* que ella) que, per llà als volts de Nadal, serà la meva costella.

J. Mestres M.

II

—Mira si a dintre del *tot* *tot* una gerra i un pot.

Joan Rocabert

MUDANÇA

An en *Total*, quan riu molt fort, a les galtes se li marca un *tot*.

Ramón Valls

TARGETA

Àngel Estrada
Canet de Mar

Amb aquestes lletres, degudament combinades, formar el títol d'un sàinet català.

Josep Gorina Roca

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

LA CAMPANA DE GRACIA

publicarà demà dissabte un
NUMERO EXTRAORDINARI
dedicat a

LA GUERRA EUROPEA

:: :: Informació gràfica - Records de la darrera guerra
Franco-Prussiana - Articles - Caricatures, i un magnífic

MAPA DEL TEATRE DE LA GUERRA

8 planes

10 cèntims

Novísimo manual del propietario de fincas urbanas por Don JOAQUIN DEL MORAL

Un tomo

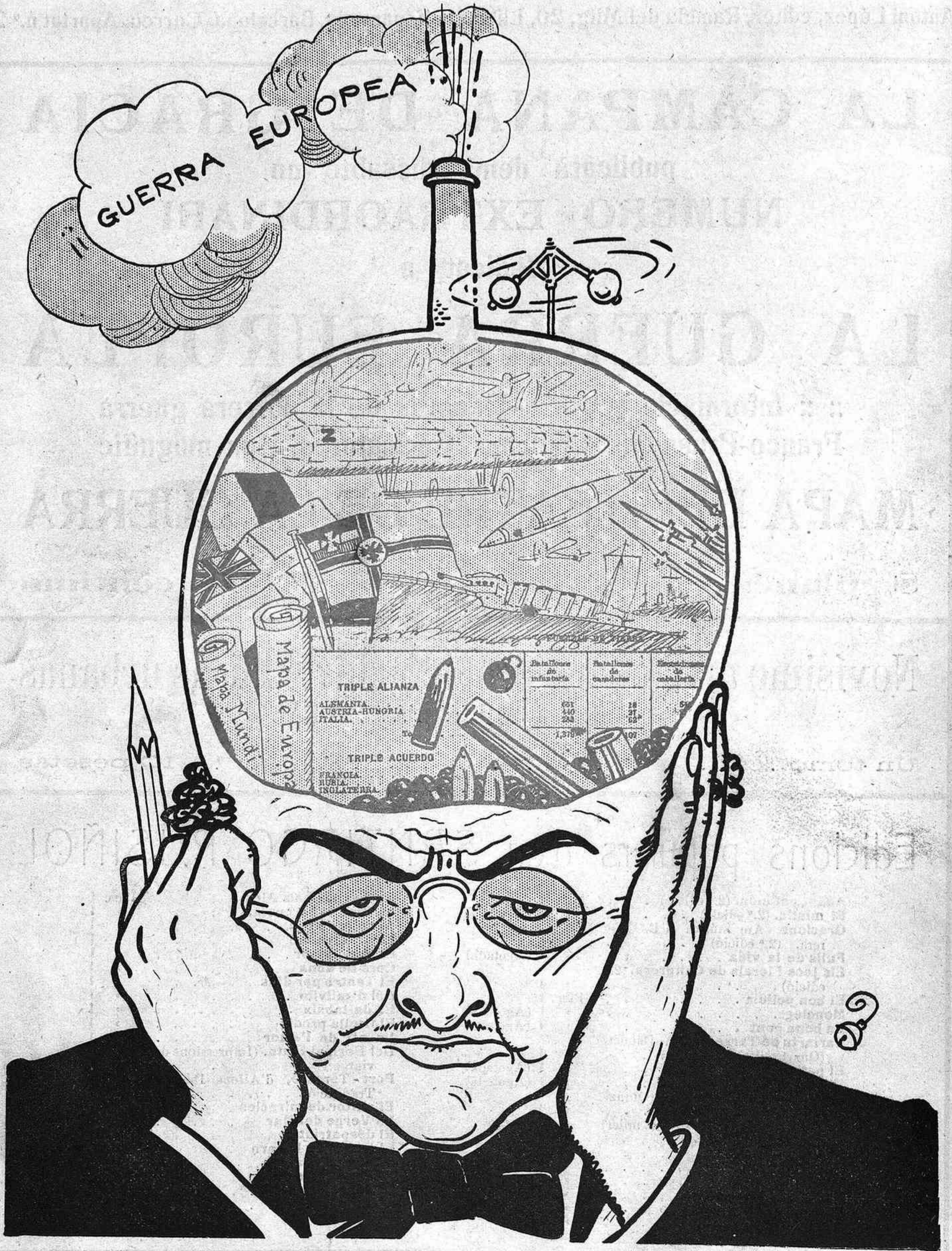
10 pesetas

Edicions populars d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Anant pel món. (2.ª edició)	Ptes. 1
El místic. (2.ª edició)	> 1 (Agotada)
Oracions. Am música d'E. Morera. (2.ª edició)	> 1
Fulls de la vida	> 1 (Agotada)
Els Jocs Florals de Canprosa. (2.ª edició)	> 1
El bon policia	Ptes. 1
Monologs.	> 1 (Agotada)
La bona gent	> 1 (Agotada)
Tartarin de Tarascó. D'A. Daudet. (Quart miler)	> 1
El patí blau.	> 1 (Agotada)
El poble gris	> 1 (Agotada)
La mare. (3.ª edició). (Quinzè miler)	> 1
La «merienda» fraternal. (4. miler)	> 1
L'Alegria que passa.	> 1
L'heroe.	> 1
Libertat!	> 1
La fira de Neuilly	> 1
Els savis de Vilatrista.	> 1
L'auca del senyor Esteve	> 1 (Agotada)
L'hereu Escampa	> 1

En Tartarin als Alps	Ptes. 1
La llei d'herencia.	> 1
Aucells de pas.	> 1
La intel·lectual.	> 1
El redemptor	> 1
Cors de dona	> 1
El Teatre per dins	> 1
Dol d'«allvio»	> 1
El daltabaix	> 1
El titella prodig	> 1
La nit de l'amor	> 1
Del Born al Plata. (Impressions de viatge.)'	> 1
Port - Tarascó, d'Alfons Daudet. Traducció.	> 1
El pintor de miracles	> 1
La Verge del Mar	> 1
El despatriat	> 1
El triomf de la carn	> 1
L'illa de la calma	> 1
L'Homenatge	> 1
La lepra	> 1
L'Arma	> 1

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL BON PERIODISTA

—Quina butllofa ens empescarem avui?